

به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

مردم شناسی بختیاری

دکتر عباس انبیری عدیوی

کتابخانه ملی ایران

۱۳۹۸

سرشناسه	قنبری عدیوی، عباس، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	مردم‌شناسی بختیاری/عباس قنبری عدیوی.
مشخصات نشر	شهرکرد: نیوشه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۳۶۰ص: مصور، جدول.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۳۷۳-۶۱-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	نمایه.
موضوع	قوم شناسی -- ایران -- چهارمحال و بختیاری
موضوع	Ethnology -- Iran -- Chaharmahal va Bakhtiari
موضوع	فرهنگ عامه -- ایران -- چهارمحال و بختیاری
موضوع	-- Chaharmahal va Bakhtiari -- IranFolklore
موضوع	رسم و آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
موضوع	Chaharmahal va Bakhtiari (Iran: Province) -- Social life and customs
رده بندی کنگره	۲D۵ ۱۳۹۷ ۱۳۹۷/۳
رده بندی دیویی	۹۵ ۹۷۶
شماره کتاب شناسی ملی	۹۳۶۹۷۲۳

www.niyusha.ir
 niyusha.publication@gmail.com
 niyushapublication
 niyusha.publication

نام کتاب: مردم شناسی بختیاری

پدیدآورنده: دکتر عباس قنبری عدیوی

خدمات فنی و تایپ: گروه انتشارات نیوشه

چاپ و صحافی: درسین

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه □ چاپ اول: ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۷۳-۶۱-۴

بها: ۷۰ هزار تومان □

شهرکرد: میرآباد غربی، بلوار فرهنگ، خیابان حکیم نظامی، کوچه دوم، نبش فرعی سوم، شماره ۸.
 تلفکس: ۰۳۸۳۲۲۳۲۰۱۶ - همراه مدیر مسوول: ۰۹۱۳۱۸۱۷۲۰۸

کلیه حقوق برای انتشارات نیوشه محفوظ است.

Printed in The Republic of IRAN

نمایه کتاب

گفتار آغازین (۵)

درآمدی بر مردم‌شناسی قوم بختیاری (۷)

گفتار نخست: مردم‌شناسی مذهبی (۱۰۸-۱۹)

جستاری در باب دین و مذهب در بختیاری (۱۹): مذهب و نام‌گذاری در فرهنگ مردم بختیاری (مطالعه موردی در چهارمحال و بختیاری) (۲۵): جایگاه تشیع در فرهنگ و ادبیات عامه‌ی بختیاری (۴۷): کارکرد آموزه‌های قرآنی در ضرب‌المثل‌های بختیاری (۶۷): بررسی توصیفی به مراج نام‌های ملا زلفعلی کرانی بختیاری (۸۱): بررسی نقش باورهای مذهبی در آیین زایمان در عشایر بختیاری (۹۵):

گفتار دوم: مردم‌شناسی فرهنگی-اجتماعی (۲۱۴-۱۰۹)

جستاری در فرهنگ و آداب و رسوم بختیاری‌ها (۱۰۹): کاخ بلند شاهنامه و مردم بختیاری (۱۱۳): بررسی تطبیقی زندگی و قوم‌شناسی مثل‌های بختیاری، تاجیکی و افغانستانی (۱۲۱): بررسی جایگاه نار و شمشیر در فرهنگ و ادب عامه بختیاری (۱۴۹): کودکان‌ها در فرهنگ و ادبیات شفاهی بختیاری (۱۷۵): بررسی جایگاه طنز، لطیفه و شوخی‌های محلی در فرهنگ بختیاری (۲۰۳)

گفتار سوم: مردم‌شناسی اقتصادی (۲۷۰-۲۱۵)

بررسی رویکرد اقتصادی در زبان‌زد و ضرب‌المثل‌های بختیاری (۲۱۵): مطالعه تکننگاری بازار عشایری چلگرد در نیم قرن (۲۳۱):

گفتار چهارم: مردم‌شناسی ادبی و هنری (۳۴۴-۲۷۱)

بررسی ویژگی‌های زبان مردم بختیاری (۲۷۱): بررسی ویژگی‌های زیبایی مردمی بختیاری (۲۸۳): نگاهی به اندیشه هنری-اجتماعی آ بهمن علاءالدین (۲۹۷): ردشیر در فرهنگ عامه بختیاری (۳۱۵): مستندنگاری و مردم‌شناسی کوچ به روایت سینما (۳۳۳): فرهنگ عامه در فیلم کوتاه «خانه فاطمه کجاست؟» (۳۳۷):

خلاصه و نتیجه‌گیری (۳۴۵)

کارمایه (۳۴۷)

فرهنگ‌یاران و منابع شفاهی (۳۵۵)

آشنایی با نویسندگان (۳۵۹)

گفتار آغازین:

انسان‌شناسی (Anthropology) دانشی است که در اساس، به حوزه‌های جسمانی و فرهنگی مردم توجه دارد. مردم‌شناسی بخشی از دانش انسان‌شناسی است که به بُعد فرهنگی جامعه می‌پردازد و مطالعات فرهنگ‌ها، همراه با تجزیه و تحلیل آن‌ها را بر عهده دارد. مساله انسان، طبیعت و فرهنگ، ارتباط و کارکردهای متقابل آن‌ها در قلمرو این دانش قرار می‌گیرد. در حقیقت این ارتباط و پیوندها، باورها، نیایدهایی را می‌سازد که همانندی یا ناهمسانی فرهنگ‌ها را به وجود می‌آورد. پژوهش‌های حوزه علوم انسانی به ویژه گروه دانشی علوم اجتماعی، مردم‌نگاری، انسان‌شناسی، مردم‌شناسی، فرهنگ مردم و قوم‌شناسی نه تنها برای غیر ایرانیان؛ برای پژوهش‌گران داخلی هم حرف‌های بسیاری دارد. روش زندگی، زیست جسمی، زیست فرهنگی، آداب، رسوم و باورهای مختلف همه اقوام و گروه‌های اجتماعی ایرانی با ارزش و اهمیت‌اند و به ویژه برای تأثیرگذار در گذشته‌های دور تا سده‌های اخیر و تاریخ معاصر می‌توانند محرک پژوهشی پژوهشکده‌ها، دانشکده‌ها و دانشگاه‌های ما را تامین کنند. مقالات، کتاب، آثار علمی، پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی بسیاری را از این مطالعات می‌توان تولید و منتشر کرد. این امر به اهتمام و کوشش مستمر همراه با خویشتکاری و پذیرش بار مسوولیت تاریخی کشور، نیازمند است. در این میان مردم‌لر تبار و به طور خاص «بختیاری» به سبب خاستگاه تاریخی-جغرافیایی «زاگرس»، شرایط و نحوه زندگی روستایی-عشایری و عنصر مهم «کوچ» جایگاه ویژه‌ای دارد. در این کتاب، مسایلی از زندگی، مذهب، آداب و رسوم، موسیقی و هنر، ادبیات شفاهی و آفریده‌های جد و طنز، شادی و اندوه، تجارت و سیاست و ... مطرح، بازبینی و تحلیل شده‌اند. کتاب حاضر با نام «مردم‌شناسی بختیاری» مجموعه مقالاتی است در حوزه مطالعات مردم‌شناسی مذهبی، فرهنگی، اجتماعی، هنری، ادبی و فرهنگ عامه بختیاری‌ها که با نگاه تخصصی و بر اساس پژوهش‌های میدانی-کتابخانه‌ای این بخش از فرهنگ کشور را توضیح داده و تبیین می‌کند. برخی از این مقالات، پیش‌تر در مجلات یا همایش‌های معتبر کشوری منتشر شده‌اند که اکنون با تغییر لازم (اصلاح، کاهش یا افزایش) در قالب کتاب مستقل و تخصصی ارائه می‌شوند. در کمال فروتنی و ادب، خرسندم، که بگویم سه دهه پیش در عنفوان جوانی با خدای خویش عهد کردم تا به

یاری او برای تحقیق و نشر فرهنگ، هنر و ادبیات مردم گرامی و فرهنگمدار بختیاری، گام بردارم؛ امروز شادمانم که درختی را که از هجده سالگی کاشتم، به ثمر نهشته است. به مدد الطاف لایزال الهی و حمایت جامعه دانا، قدرشناس و ارجمند همبیاران هموطنان گرامی و دیگران، در حوزه تحقیق، نشر، تالیف و راهنمایی دانشجویان به سهم خودم گام‌هایی برداشتم و توانستم به اندازه «حرفی، کلمه‌ای و یا جمله‌ای» به فرهنگ کشور عزیزم خدمتی کرده باشم. از آن روز تا امروز قریب به سی کتاب، بیش از ۱۵۰ مقاله و نوشتار، چندین طرح و پیشنهاد پژوهشی، راهنمایی و مشاوره ریزه ۱۰۰ پایان نامه تحصیلی، بیش از ۴۰ مدخل دانشنامه‌ای و... به جامعه دانش درست ایران و مردم شریف بختیاری تقدیم کرده‌ام.

آثار ما به صفحه آئینی نشان ماست از بعد ما نگاه به آثار ما کنند.

در پایان این پیش‌گفت، امیدوارم، کتاب حاضر، بتواند برای علاقه‌مندان مطالعات ادبیات و علوم انسانی، پژوهشگران علوم اجتماعی، به ویژه دانشجویان رشته‌های مردم شناسی و فرهنگ مردم، ارزنده اثرگذار باشد. بدون هیچ ادعا و تعصبی دوست دارم استادان فرهیخته و ارجمند این حوزه تخصصی با نقد و بررسی اثر، نویسنده را برای دستیابی به روش بهتر و الگوی مناسب‌تر راهنمایی فرمایند.

خدای جهان را فراوان سپاس، که گهر سپردم به گهر شناس.

بداند چو از جان در او بنگرد؛ ده ساله‌ام تا که جان پرورد.

مهریز - عباس قنبری غدیوی

تابستان ۱۳۹۷